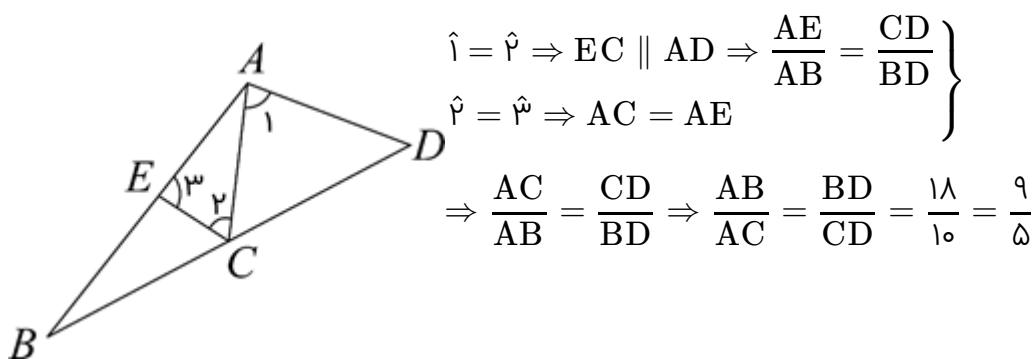

گزینه ۲

۱

گزینه ۳

۲

چون راجع به اندازه ضلع‌ها اطلاعاتی داده نشده است، نمی‌توان درباره آن‌ها اظهار نظر کرد، پس درباره درستی یا نادرستی گزینه‌های "۱"، "۲" و "۴" نمی‌توان اظهار نظر کرد.

$$\text{در مثلث } ABC: \begin{array}{l} \hat{A} + \hat{B} + \hat{C} = 180^\circ \\ \hat{B} = \hat{C} \end{array} \Rightarrow \hat{BAC} + 2\hat{C} = 180^\circ$$

$$\text{در مثلث } AED: \begin{array}{l} \hat{A} + \hat{E} + \hat{D} = 180^\circ \\ \hat{E} = \hat{D} \end{array} \Rightarrow \hat{EAD} + 2\hat{D} = 180^\circ$$

باتوجه به صورت مسئله، زاویه رأس مثلث متساوی‌الساقین کمتر از 60° است، پس زاویه‌های غیر رأس آن، از زاویه‌های غیر رأس مثلث متساوی‌الاضلاع بزرگ‌تر است: $\hat{D} > \hat{C}$

اندازه عرض مستطیل:

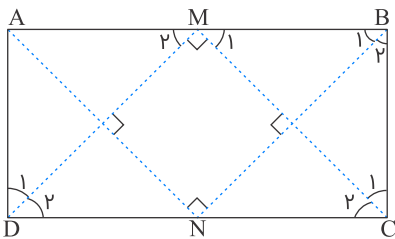
$$AC = CD = DB = BE = a$$

$$DE^2 = DB^2 + EB^2 = a^2 + a^2 = 2a^2 \Rightarrow DE = \sqrt{2}a$$

$$CE^2 = CB^2 + EB^2 = (2a)^2 + (a)^2 = 5a^2 \Rightarrow CE = \sqrt{5}a$$

$$AE^2 = EB^2 + AB^2 = (a)^2 + (3a)^2 = 10a^2 \Rightarrow AE = \sqrt{10}a$$

$$\Rightarrow \begin{cases} \frac{AE}{CE} = \frac{\sqrt{10}a}{\sqrt{5}a} = \sqrt{2} \\ \frac{DE}{CD} = \frac{\sqrt{2}a}{a} = \sqrt{2} \\ \frac{AD}{DE} = \frac{2a}{\sqrt{2}a} = \sqrt{2} \end{cases}$$

در نتیجه $\triangle CDE$ متشابه $\triangle AED$ است.

$$\triangle CBM \text{ مثلث} \Rightarrow \begin{cases} \hat{B} = 90^\circ \\ \hat{C}_1 = 45^\circ \end{cases} \Rightarrow \hat{M}_1 = 45^\circ \Rightarrow MB = BC$$

مثلث متساوی الساقین است.

$$\triangle DAM \text{ مثلث} \Rightarrow \begin{cases} \hat{A} = 90^\circ \\ \hat{D}_1 = 45^\circ \end{cases} \Rightarrow \hat{M}_2 = 45^\circ \Rightarrow AM = AD$$

بنابراین:

$$AB = AM + MB = 2AD \text{ . طول دو برابر عرض است.}$$

اگر در مثلث $\triangle ABC$ همه زوایا تند باشند، محل برخورد ارتفاعها درون مثلث است. اگر مثلث قائم الزاویه باشد، ارتفاعها روی رأس قائم باهم برخورد خواهند داشت و اگر مثلث زاویه باز داشته باشد، محل برخورد ارتفاعها خارج مثلث خواهد بود.

$$\begin{cases} AP = AP \\ AB = AC \\ P\hat{A}C = P\hat{A}B \end{cases} \xrightarrow{\text{(ض.ز.ض)}} P\hat{A}C \cong P\hat{A}B \Rightarrow AP\hat{C} = AP\hat{B} = 110^\circ$$

$$BP = CP \Rightarrow P\hat{B}C = P\hat{C}B$$

از طرفی: $AP\hat{C} + AP\hat{B} + BP\hat{C} = 360^\circ$ ، در نتیجه:

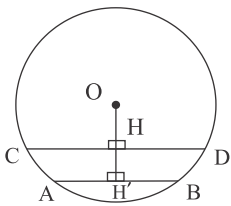
$$BP\hat{C} = 360^\circ - (110^\circ + 110^\circ) = 360^\circ - 220^\circ = 140^\circ \\ \Rightarrow 2P\hat{B}C = 180^\circ - 140^\circ \Rightarrow P\hat{B}C = 20^\circ$$

این مسئله دو جواب دارد؛ چون نمی‌دانیم مربعی که طول ضلع آن را داریم مربع کوچکتر است یا بزرگتر.

$$\frac{2}{5} = \frac{10}{x} \Rightarrow x = \frac{5 \times 10}{2} = 25 \Rightarrow y = \sqrt{25^2 + 25^2} = 25\sqrt{2}$$

$$\frac{2}{5} = \frac{x'}{10} \Rightarrow x' = \frac{2 \times 10}{5} = 4 \Rightarrow y' = \sqrt{4^2 + 4^2} = 4\sqrt{2}$$

هرقدر طول کمانی از یک دایره کوچکتر شود، اندازه وتر نظیر آن نیز کوچکتر و فاصله آن وتر از مرکز دایره بیشتر می‌شود. شکل زیر را در نظر بگیرید:

$$\widehat{AB} < \widehat{CD} \Rightarrow AB < CD, OH < OH'$$

در هر مثلث، ضلع روبه‌رو به زاویه بزرگتر، بزرگتر از ضلع روبه‌رو به زاویه کوچکتر است؛ بنابراین در مثلث ABC:

$$\hat{A} > \hat{C} > \hat{B} \Rightarrow BC > AB > AC$$

در مربع و لوزی قطرهای هم‌همدیگر را نصف می‌کنند و هم بر یکدیگر عمودند. در مستطیل و به‌طور کلی‌تر در متوازی‌الاضلاع قطرهای یکدیگر را نصف می‌کنند، اما لزوماً بر هم عمود نیستند. در دوزنقه متساوی‌الساقین نیز قطرهای نه لزوماً هم‌همدیگر را نصف می‌کنند و نه لزوماً بر هم عمودند.

در هر لوزی ضلع‌ها باهم و زاویه‌های روبه‌رو نیز باهم برابرند اما چهار زاویه لزوماً برابر نیستند. اگر برابر باشند، مربع حاصل می‌شود.

عدد ۲ عددی اول و زوج است؛ بنابراین استدلال گزینه ۱ "نادرست است. ک.م.م. نه و هجده نیز خود هجده است که مساوی یکی از آن دو عدد اولیه است، پس استدلال گزینه ۳" نیز با عبارت روبه‌روی آن نقض می‌شود. عبارت $\times \pi$ صفر نیز عبارتی متشکل از ضرب یک عدد گویا در یک عدد گنگ است که صفر شده است و عددی است گویا، بنابراین عبارت گزینه ۴" نیز با مثال نقض روبه‌روی آن رد می‌شود. درباره‌ی گزینه ۲" دقت کنید باید عددی مثال زده شود که هم بر سه بخش‌پذیر باشد و هم اول باشد که این عدد فقط خود عدد سه است. عدد نه اول نیست.

اگر مثلث $\triangle AFE$ متساوی‌الاضلاع باشد، $\angle EFA = 60^\circ$ است. همچنین می‌دانیم $\angle AFC$ برابر با 90° است و مجموع سه زاویه F برابر با 360° است، پس:

$$\angle EFA + \angle EFC + \angle AFC = 360^\circ \Rightarrow \angle EFC = 210^\circ$$

در متوازی‌الاضلاع مجموع هر زاویه با زاویه مجاور 180° است، یعنی اندازه هیچ زاویه داخلی نمی‌تواند از 180° بیشتر باشد، پس $\triangle AFE$ هرگز نمی‌تواند متساوی‌الاضلاع باشد.

باتوجه به تشابه دو مثلث، نسبت تشابه را برای دو مثلث می‌نویسیم:

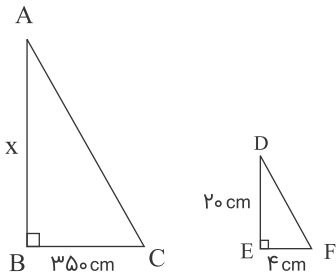
$$\frac{AB}{8} = \frac{2}{AB} \Rightarrow (AB)^2 = 16 \Rightarrow AB = 4 \text{ cm}$$

باتوجه به قائم‌الزاویه بودن مثلث ABC :

$$(AB)^2 + (BC)^2 = (AC)^2 \Rightarrow (AC)^2 = 16 + 64 \Rightarrow AC = \sqrt{80} = \sqrt{16 \times 5} = 4\sqrt{5}$$

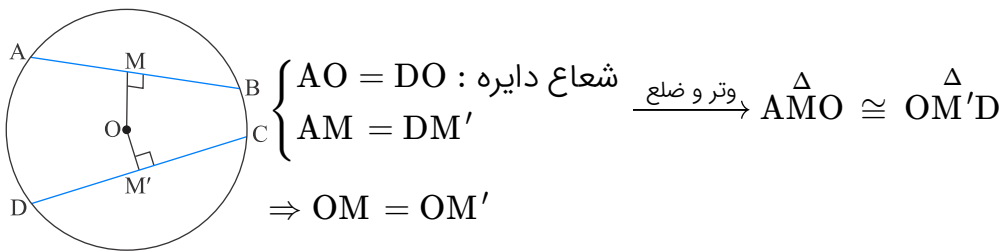
در هر متوازی‌الاضلاع، ضلع‌های روبه‌رو باهم مساوی‌اند ولی قطرهای لزوماً باهم برابر نیستند.

شعاع‌های نور خورشید در هر لحظه به شکل موازی به زمین می‌تابند؛ بنابراین در دو مثلث زیر، $AC \parallel DF$ است. از طرفی هم ساختمان بر زمین عمود است و هم خط‌کش، پس $AB \parallel DE$ ؛ یعنی زوایای دو مثلث باهم برابر و دو مثلث متشابه‌اند.

$$\frac{3}{5} \text{ m} = 350 \text{ cm}$$

$$\triangle ABC \sim \triangle DEF \Rightarrow \frac{x}{20} = \frac{350}{4} \Rightarrow x = \frac{20 \times 350}{4} = 1750 \text{ cm} = 17.5 \text{ m}$$

نکته: اگر از مرکز دایره بر هر وترى داخل دایره عمود کنیم، این عمود، وتر را نصف می‌کند.

$$OM \perp AB \Rightarrow AM = MB$$

$$\begin{cases} AM = MB = \frac{AB}{2} \\ DM' = CM' = \frac{DC}{2} \end{cases} \xrightarrow{AM=DM'} \begin{cases} MB = \frac{CD}{2} \\ AB = DC \\ CM' = AM \end{cases}$$

وقتی دو وتر باهم برابر باشند، کمان روبه‌روی آن‌ها هم باهم برابر است.

$$AB = DC \Rightarrow \widehat{AB} = \widehat{DC}$$

راجع به کمان‌های \widehat{BC} و \widehat{AD} نمی‌توان اظهار نظر کرد.

$$\triangle DEC \text{ در رابطه فیثاغورس در } \omega^2 = x^2 + 4^2 \\ \Rightarrow 2\omega = x^2 + 16 \Rightarrow x^2 = 9 \xrightarrow{x>0} x = 3$$

چون دو مثلث متشابه‌اند، نسبت اضلاع یکسان است:

$$\frac{x}{4/\omega} = \frac{\omega}{y} \Rightarrow \frac{3}{4/\omega} = \frac{\omega}{y} \Rightarrow y = 7/\omega \\ \Rightarrow x + y = 3 + 7/\omega = 10/\omega$$

در شکل، مثلث‌های $\triangle BGC$ و $\triangle GEF$ متشابه هستند (چون زاویه‌های آن‌ها نظیر به نظیر برابرند) پس اضلاع آن‌ها متناسب هستند؛ بنابراین:

$$\frac{BC}{EF} = \frac{BG}{GF} \Rightarrow \frac{a}{\frac{a}{3}} = \frac{BG}{GF} \Rightarrow \frac{BG}{GF} = \frac{3}{1}$$

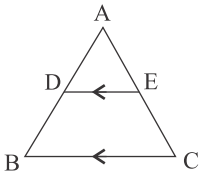
در دو مثلث $\triangle BGE$ و $\triangle EGF$ اگر BG و GF قاعده فرض شوند، ارتفاع هر دو به‌اندازه EH است. وقتی ارتفاع دو مثلث برابر است، نسبت مساحت‌های آن‌ها به‌اندازه نسبت قاعده‌ها است، پس:

$$\frac{S_{BEG}}{S_{EGF}} = \frac{3}{1} = 3$$

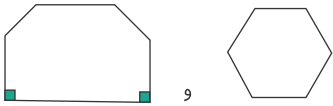
$$ABCD \text{ چهار ضلعی } : A = 360 - (55 + 20 + 40) = 245 \\ x = 360 - 245 = 115$$

باید 360° بر زاویه بین دو محور تقارن بخش‌پذیر باشد. در بین گزینه‌ها فقط عدد $(\frac{1}{5})^\circ$ وجود دارد که 360° بر آن بخش‌پذیر است.

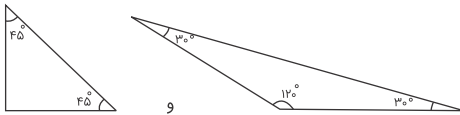
وقتی دو مثلث باهم هم‌نهشت باشند، هر سه زاویهٔ مثلث اول، زاویهٔ متناظر برابری در مثلث دوم دارند، پس دو مثلث هم‌نهشت، همواره متشابه هستند. اشکال زیر سایر گزینه‌ها را رد می‌کند:
گزینهٔ "۱": دو مثلث ADE و ABC متشابه‌اند ولی هم‌نهشت نیستند.

گزینهٔ "۳": این دو شش ضلعی متشابه نیستند.

گزینهٔ "۴": این دو مثلث متساوی‌الساقین باهم متشابه نیستند.

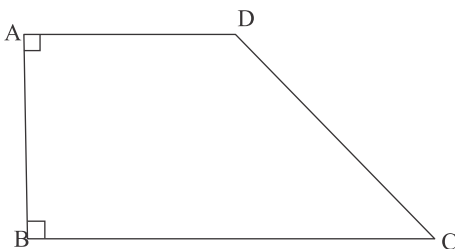
$$\left. \begin{array}{l} \frac{AD}{AC} = \frac{AE}{AB} = \frac{1}{4} \\ \text{مشترک } \hat{A} \end{array} \right\} \Rightarrow \triangle ADE \sim \triangle ABC \Rightarrow \frac{DE}{BC} = \frac{1}{4}$$

$$\frac{DE}{16} = \frac{1}{4} \Rightarrow DE = 4$$

مستطیل در حالت کلی قطرهایش بر یکدیگر عمود نیستند و زمانی که قطرهای آن بر یکدیگر عمود شوند، شکل مربع ایجاد می‌شود.

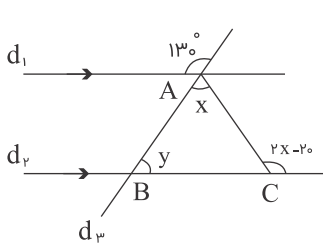
نکته: متوازی‌الاضلاعی که دو قطر مساوی دارد حتماً یک مستطیل است.

نکته: دوزنقه‌ای که دو زاویهٔ قائمه دارد یک دوزنقهٔ قائم‌الزاویه است.

$$\left. \begin{array}{l} \hat{A} = \hat{D} \\ \hat{C} = \hat{C} \end{array} \right\} \xrightarrow{\text{دو زاویه}} \triangle ABC \sim \triangle EDC \Rightarrow \frac{BC}{14} = \frac{AB}{DE} = \frac{16}{7}$$

$$\frac{x+7}{14} = \frac{16}{7} \Rightarrow 7x+49=224 \Rightarrow 7x=175 \Rightarrow x=25$$

$d_1 \parallel d_2$, d_3 مورب

$$\Rightarrow y = 180^\circ - 130^\circ = 50^\circ$$

زاویه $2x - 20^\circ$ زاویه خارجی رأس C در مثلث ABC است، پس:

$$2x - 20^\circ = x + y \Rightarrow 2x - 20^\circ = x + 50^\circ$$

$$\Rightarrow x = 70^\circ \Rightarrow x + y = 70^\circ + 50^\circ = 120^\circ$$

می‌دانیم در مماس‌های رسم‌شده از یک نقطه خارج دایره، پاره‌خط‌های ایجادشده با یکدیگر مساوی‌اند.

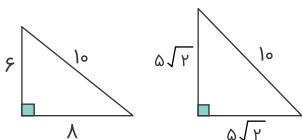
$$BM = BF, CF = CH, AH = AM$$

$$\left. \begin{array}{l} AB + AC = 18 \\ BC = 10 \end{array} \right\} \left. \begin{array}{l} AM + BM + AH + CH = 18 \\ BF + CF = 10 \end{array} \right\} \xrightarrow{\text{تفاضل}}$$

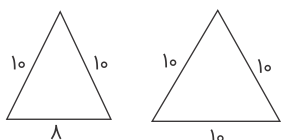
$$AM + \cancel{BM} + AH + \cancel{CH} - \cancel{BF} - \cancel{CF} = AM + AH = 18 - 10 = 8$$

$$2AM = 8 \Rightarrow AM = 4$$

هر دو لوزی با یک زاویه برابر همواره متشابه‌اند. هر دو مثلث متساوی‌الاضلاع متشابه‌اند، اما لزوماً همبسته نیستند. دو مثلث قائم‌الزاویه نیز ممکن است وتر برابر داشته باشند اما اضلاع قائم یکسان نداشته و بنابراین همبسته نباشند، مانند دو مثلث زیر:

دو مثلث متساوی‌الساقین با ساق برابر هم لزوماً همبسته نیستند، مانند مثلث‌های زیر:

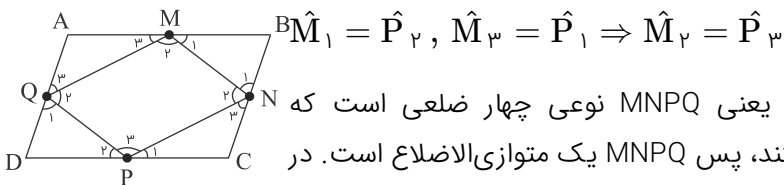
به حالت "دو ضلع و زاویه بین برابر" می‌توان گفت:

$$\begin{cases} \triangle MNB \cong \triangle PQD \\ \triangle AMQ \cong \triangle CPN \end{cases}$$

پس ضلع‌های روبه‌رو باهم برابرند.

$$\begin{cases} MN = QP \\ MQ = NP \end{cases}$$

و همچنین دربارهٔ زوایا داریم:

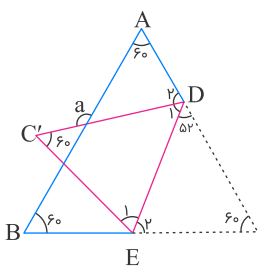
به همین روش اثبات می‌شود که $\hat{N}_2 = \hat{O}_2$ است؛ یعنی MNPQ نوعی چهار ضلعی است که ضلع‌های روبه‌رو و زاویه‌های روبه‌رو در آن باهم برابر هستند، پس MNPQ یک متوازی‌الاضلاع است. در لوزی ضلع‌های مجاور و در مستطیل زوایای مجاور باید باهم برابر باشند که این موضوع با استفاده از اطلاعات مسئله قابل اثبات نیست.

گزینه "۱": طول وتر در یکی از مثلث‌ها ۱۰ واحد است، درحالی‌که در مثلث دیگر، طول یکی از اضلاع قائم ۱۰ واحد است، پس دو مثلث همنهشت نیستند.

گزینه "۲": دو مثلث این گزینه یقیناً متشابه‌اند، چراکه اندازهٔ زاویه‌های آن‌ها دوبره‌دو برابر است ولی دربارهٔ طول اضلاع این مثلث‌ها چیزی نمی‌دانیم و نمی‌توانیم به قطعیت بگوییم این دو مثلث همنهشت هستند یا نه.

گزینه "۳": مانند گزینه "۱"، طول وتر در یکی از مثلث‌ها a است درحالی‌که در مثلث دیگر، طول یکی از اضلاع قائم برابر با a است، پس این دو مثلث یقیناً همنهشت نیستند.

گزینه "۴": دو مثلث زوایای دوبره‌دو برابر دارند، ضمن اینکه ضلع‌های روبه‌رو به زاویهٔ 60° در دو مثلث باهم برابر است؛ بنابراین دو مثلث همنهشت هستند.

دو مثلث DEC و DEC' همنهشت‌اند و تمامی اضلاع و زوایای نظیر باهم برابرند. پس است. حال داریم:

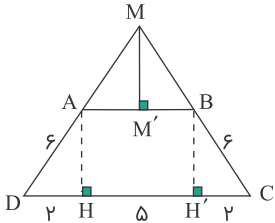
$$E_1 = E_2 = 180 - \overset{112}{(60 + 52)} = 68^\circ$$

$$D_2 = 180 - (52 + 52) = 180 - 104 = 76^\circ$$

$$a \Rightarrow \hat{a} = \hat{A} + \hat{D}_2 = 60 + 76 = 136^\circ$$

طبق حالت دو ضلع و زاویه بین، دو مثلث ABC و ADC همنهشت هستند؛ بنابراین باید $BC = DC$ باشد، در نتیجه مثلث BCD متساوی الساقین است.

طبق شکل زیر، صورت مسئله طول پاره خط MM' را می‌خواهد. برای رسیدن به این پاسخ باید مراحل زیر را انجام دهیم.

ابتدا از نقاط A و B بر قاعده بزرگتر عمودهایی را وارد می‌کنیم. چون $AB = HH' = 5$ ؛ بنابراین:

$$DH = H'C = \frac{9 - 5}{2} = 2$$

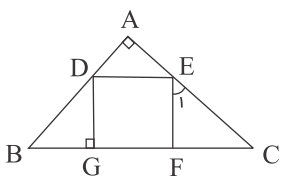
در مثلث ADH داریم:

$$AH^2 = AD^2 - DH^2 \Rightarrow AH^2 = 36 - 4 = 32 \Rightarrow AH = \sqrt{32} = 4\sqrt{2}$$

و از طرفی مثلث AMB مثلثی متساوی الساقین است (چرا؟)؛ بنابراین ارتفاع وارد بر قاعده، آن را نصف می‌کند؛ یعنی: $AM' = \frac{5}{2}$ و مثلث ADH و AMM' بنا بر حالت دو زاویه متشابه هستند، پس خواهیم داشت:

$$\frac{DH}{AM'} = \frac{AH}{MM'} \Rightarrow \frac{2}{\frac{5}{2}} = \frac{4\sqrt{2}}{MM'} \Rightarrow 2MM' = 10\sqrt{2} \Rightarrow MM' = 5\sqrt{2}$$

از تشابه دو مثلث EFC و BGD استفاده می‌کنیم. در عبارت زیر علامت \sim برای بیان تشابه به کار رفته است.

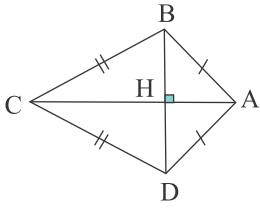

$$\left. \begin{array}{l} \triangle EFC : \hat{E}_1 + \hat{C} = 90^\circ \\ \triangle ABC : \hat{B} + \hat{C} = 90^\circ \end{array} \right\} \Rightarrow \hat{E}_1 = \hat{B}$$

$$\xrightarrow{\text{ز}}$$

$$\triangle EFC \sim \triangle BGD \Rightarrow \frac{CF}{DG} = \frac{FE}{GB}, \quad DG = EF = x$$

$$\Rightarrow \frac{13/5}{x} = \frac{x}{6} \Rightarrow x^2 = 81 \text{ واحد مربع}$$

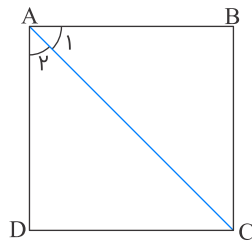
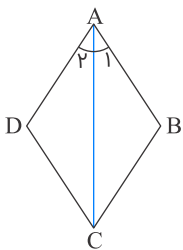
$$\begin{cases} AB = AD \\ BC = DC \\ AC \text{ مشترک} \end{cases} \xrightarrow{\text{سه ضلع برابرند}} \triangle ABC \cong \triangle ADC \Rightarrow \hat{BAC} = \hat{DAC}$$

$$\begin{cases} AB = AD \\ AH \text{ مشترک} \\ \hat{BAH} = \hat{DAH} \end{cases} \xrightarrow{\text{دو ضلع یک زاویه برابرند}} \triangle ABH \cong \triangle ADH$$

$$\Rightarrow \begin{cases} BH = DH \\ \hat{AHB} = \hat{AHD} = 90^\circ \end{cases} \Rightarrow AC \text{ عمود منصف } BD \text{ است}$$

قطر AC عمود منصف قطر BD است، بنابراین، بی‌شمار نقطه روی خط AC وجود دارند که از B و D به یک فاصله‌اند.

فقط در مربع و لوزی، قطرها، نیمساز زاویه رأس‌ها هستند. این استدلال برای مربع و لوزی به یک روش صورت می‌پذیرد. قطر AC از مربع و لوزی ABCD را رسم می‌کنیم.

$$\left. \begin{array}{l} AB = AD \text{ ضلع} \\ BC = DC \text{ ضلع} \\ AC = AC \text{ مشترک} \end{array} \right\} \xrightarrow{\text{ض ض ض}} \triangle ABC \cong \triangle ADC$$

$$\Rightarrow \hat{A}_1 = \hat{A}_2 \Rightarrow AC \text{ نیمساز زاویه } A \text{ است}$$

به همین ترتیب، برای سایر زوایا نیز قابل اثبات است.

علامت \cong را به نشانهٔ هم‌نهستی دو مثلث به کار می‌بریم. اگر AC نیمساز دو زاویهٔ A و C باشد، خواهیم داشت:

$$\left. \begin{array}{l} \hat{A}_1 = \hat{A}_2 \\ \hat{C}_1 = \hat{C}_2 \\ AC = AC \text{ مشترک} \end{array} \right\} \xrightarrow{\text{دو زاویه و ضلع بین برابر}} \triangle ABC \cong \triangle ADC$$

در شکل داریم:

$$HG \parallel DC, BC \text{ مورب} \Rightarrow \hat{B}NH = \hat{D}CB = 90^\circ$$

$$\triangle BHN : BN^2 + HN^2 = BH^2$$

$$\text{طبق حکم} : BH = BN\sqrt{2} \Rightarrow BH^2 = 2BN^2$$

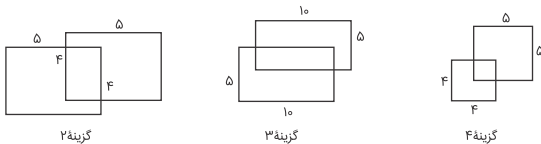
$$BN^2 + HN^2 = 2BN^2 \Rightarrow HN^2 = BN^2 \Rightarrow HN = BN$$

گزینهٔ "۱":

$$M\hat{H}B = N\hat{H}B$$

$$M\hat{H}B = N\hat{H}B \xrightarrow[\text{این گزینه}]{\text{طبق فرض}} N\hat{B}H = N\hat{H}B \Rightarrow HN = BN$$

برای اثبات ناکافی بودن فرض سایر گزینه‌ها می‌توانیم شکل‌های زیر را رسم کنیم:

باتوجه به تعریف کتاب درسی، گزینهٔ "۱" درست است.

$$\left. \begin{array}{l} \hat{BDC} = \hat{BAC} = 90^\circ \\ BC \text{ مشترک} \\ \hat{DBC} = \hat{ACB} = 25^\circ \end{array} \right\} \text{قائمه} \xrightarrow{\text{وز}} \triangle ABC \cong \triangle BDC$$

$$\left. \begin{array}{l} \hat{ABC} = \hat{DCB} = 75^\circ \\ BC \text{ مشترک} \\ \hat{DBC} = \hat{ACB} = 25^\circ \end{array} \right\} \xrightarrow{\text{زضز}} \triangle ABC \cong \triangle BDC$$